

Jag har läst

Den Svenska Mediacensuren

En antologi
med förord av Jan Gillberg
(2013)

Pia Hellertz – september 2013

"DeSaMek Publishing AB" har nu i höst utkommit med en antologi. Den innehåller 40 artiklar om diverse ämnen, som de olika författarna skickat in till våra dagstidningar, DN, SvD, AB och Expressen, genom åren, men som av olika anledningar blivit refuserade, oftast utan förklaring. Det är viktiga artiklar som tar upp allvarliga samhällsproblem till diskussion. Min första, spontana reflektion när jag läser är: Tack och lov för att Internet finns! Tack och lov att s.k. alternativmedia finns! Jag har i princip slutat läsa dagstidningarna för längesen eftersom de mest är fyllda med ytliga analyser och pinsam skvallerjournalistik och ofta sprider fördomsfulla berättelser. Taket är lågt för kritiska analyser, med få undantag. Istället prenumererar jag på ett antal "alternativa tidningar", exempelvis 2000-Talets Vetenskap, ETC och Fria Tider. Dessutom läser jag internetskrifter, som exempelvis NewsVoice, Alternativjournalen, Vaken.se, Alternativ.nu, Fria Tidningen, Folkvet, American Free Press, Canal 2nd Opinion, m.fl.

En tidning, som jag det senaste året fått upp ögonen för, är *DSM* som står för *Debatt*, *Sanningssökande*, *Mediakritik* och drivs av Jan Gillberg, som har en gedigen meritförteckning och erfarenhet, dels inom politiken och dels inom näringslivet¹. *DSM*:s nisch är "Att säga det som sällan sägs men som borde sägas... behöver sägas." Tidningen publicerar artiklar om de mest skiftande ämnesområden och de är oftast (alltid?) samhällskritiska. Här har jag fått upp ögonen för helt nya ämnen, ämnen som tidigare gått mig förbi. Jag blev exempelvis inspirerad till att läsa mer om mordet på Ivar Kreuger, som jag trodde, liksom de flesta fortfarande tror, begick självmord,² och om Estoniakatastrofen, som jag trodde, liksom de flesta fortfarande tror, var en olycka, men som sannolikt var en sprängning.³ Dessutom fanns det många spännande artiklar om mordet på Olof Palme, som jag också blev mycket intresserad av. Så nu har jag köpt och läst ett antal böcker om mordet, samt surfat på webben för att leta mer info.⁴ *DSM* lockar till fortsatta studier och kritisk undersökning. Varför ska man läsa fantasideckare, när verklighetens deckare är så mycket mer spännande? Verkligheten överträffar i sanning dikten!

DSM innehåller många fler ämnesområden som jag längtar efter att fördjupa mig i. I det

¹ För en presentation, se bland annat http://sv.wikipedia.org/wiki/Jan_Gillberg

² Jag har skrivit en sammanfattning/recension av den läsningen, <http://www.piahellertz.com/Därför%20mördades%20Ivar%20Kreuger.pdf>.

³ Vilket också skrivit om, http://www.piahellertz.com/Estonias_undergang.pdf.

⁴ När jag känner mig mogen och "datamätt" ska försöka skriva ihop en text om detta också. Den kommer då att ligga på min hemsida, <http://www.piahellertz.com/Bocker.htm>.

senaste numret, nr 4/2013, har ett antal artikelförfattare granskat "Den svenska modellen", statskuppen i USA, NSA och Edgar Snowden, "Kravallerna i Folkhemmet" (Husby) med mera. Det jag tycker extra mycket om är att artiklarna är omfattande, innehållsrika och fördjupande – inte de korta, ytliga notiser som många andra tidningar ofta har.⁵

Den Svenska Mediacepsuren

Boken "Den Svenska Mediacepsuren" tar upp artiklar från ett brett fält. Eftersom jag är socionom och har arbetat ett tiotal år inom det sociala arbetets olika fält (socialsekreterare, kurator och missbruksbehandling) samt undervisat blivande socionomer cirka 25 år på Örebro universitet, så blir artiklar som tar upp inkompetensen och bristerna i socialt arbete extra intressanta och upprörande. I en av artiklarna tar ordföranden för Nordiska Kommittén för Mänskliga Rättigheter, Ruby Harrold Claesson, upp ett antal ärenden där socialtjänsten tvångsomhändertagit barn och sen handlagt ärendena på ett sätt som upprör och gör mig ledsen. En annan artikel på temat barn handlar om "Barnets rätt till sitt ursprung", som bland annat handlar om skilsmässobarn som ofta förlorar den nära kontakten med den ena föräldern, eller om barn som placeras, som kanske förlorar kontakten med båda sina föräldrar. Socialtjänsten och rättsväsendet har långt kvar när det gäller att utveckla teorier, metoder och förhållningssätt i dessa ärenden.

Boken tar upp några artiklar om Estoniakatastrofen och de enorma brister som avslöjats i utredningarna. Om hur överlevande vittnen behandlades som kriminella. Vad vill myndigheter och politiker dölja, mörklägga, eftersom alla vägrar tillgodose de överlevandes och de dödas anhörigas önskan om seriös och opartisk utredning, inklusive ny dykning. Nästa år är det 20 år sedan katastrofen inträffade. Lyckas de anhöriga och kritikerna då få tillstånd den dykning de ansökt om för att äntligen få visshet?

En artikel tar upp riskerna med den trådlösa tekniken. Ingen verkar bry sig, menar artikelförfattaren. Ett par artiklar är kritiska till regeringens och svenska medias aningslösa förhållningssätt mot muslimska extremister. En artikel är kritisk mot att media inte "använder I-ordet", d.v.s. att man inte problematiserar att vissa händelser kanske har sina orsaker i att de inblandade kommer från andra länder, med andra värderingar och normer, andra vanor och behov, än vi infödda. Sannolikt är man rädd för att stämplas som främlingsfientlig om man gör den typen av analyser. Jag håller med om att det är ett besvärande dilemma, men media, politiker och vi alla måste lära oss hantera "I-ordet" på ett respektfullt, tolerant, förstående och framförallt sakligt analyserade förhållningssätt, menar jag. Vi måste våga diskutera, analysera och problematisera den s.k. invandringspolitiken, utan att bli stämplade. Jag anser

⁵ Tidningen kommer ut med sex nummer per år. <http://www.dsm.nu/>

personligen att Sverige blivit mera färgrikt, mera spännande och mera lärorik med den multikulturella utvecklingen. Jag längtar efter en faktisk integration där vi alla bor grannar med varandra och inte samlas i ghetton. Jag längtar efter en flykting- och invandringspolitik där vi svenskar tar oss an och ger stöd och hjälp åt våra flyende, lidande medmänniskor och deras familjer. Men allt detta är en annan text, som jag kanske skriver nån gång.

En artikelförfattare är kritisk till att staten *"tvingat ut"* kvinnorna på arbetsmarknaden och byggt ut barnomsorgen som en följd av Alva och Gunnar Myrdals debatt om hur barn ska tas om hand, av föräldrarna eller av *"särskild utbildad personal i av staten eller kommunerna inrättade 'storbarnkammare'"*. Det finns massor med föräldrar som skulle vilja vara hemma några år med sina barn och själva lägga den trygga grunden i deras liv. Min dotter var hemma med deras fyra barn i 14 år, tills minsta barnet var 7 år och började skolan. De har aldrig varit på varken dagis eller hos dagmamma. Däremot var min dotter dagmamma i alla år till ett antal barn. Det kommer att slå tillbaka på hennes pension en dag, men för henne var det viktigt. Det viktiga är att diskussionerna förs, och att de förs på ett lyhört, respektfullt och sakligt sätt.

En av de avslutande artiklarna handlar om miljöfrågan *"Arktis smälter inte"*. *"Varför fuskar klimatforskarna?"* frågar sig ett antal kritiska författare, bland andra docent Fred Goldberg (DSM 4-6/2009) med flera som presenterat sina artiklar i DSM eftersom de har fått dem refuserade i våra vanliga media. *"Någon som i likhet med Goldberg varit tidigt ute med att ifrågasätta den generöst bidragsfinansierade och för utövarna lukrativa officiella klimatforskningen är Sture Åström..."*. I artikeln presenterar Åström ett antal graverande fakta. Fortfarande tar jag inte ställning i frågan eftersom det ligger utanför min kompetens, men det som är viktigt för mig, vare sig det gäller dagspressen, tidskrifter, internet eller TV och radio, är att det fria ordet respekteras, att den fria debatten får föras, att de olika perspektiven och åsikterna får presenteras och att diskussionen tillåts, så vi får möjlighet att ta ställning utifrån reflekterad kunskap och redovisning av fakta.

Vilka kriterier styr censuren?

Jag kan naturligtvis förstå att tidningar och tidskrifter inte har möjlighet att ta in alla artiklar och inlägg de erbjuds, främst av utrymmesskäl och därför tvingas att censurera. Men jag undrar vilka kriterier som media har för att välja och välja bort? Väldigt många av de artiklar som presenteras idag och som innehåller osaklig, onyanserad, ofta pinsam skvaller-information, eller texter inom områden som knappast tillför allmänbildningen eller människors möjlighet att utveckla sitt kritiska tänkande, något betydelsefullt. *"... allehanda trivialiteter och en inte sällan intill det groteska fördummande journalistik"* skriver Jan Gillberg i förordet. Och jag håller med honom. Kan det delvis handla om - och jag citerar ur förordet:

"Utvecklingen av denna censur har ägt rum parallellt med 1) att den svenska offentlighetsprincipen kommer att drabbas av allt större inskränkningar, samtidigt som den svenska sekretesslagstiftningen kommit att täcka in allt större områden och 2) att myndigheter och medier allt oftare kommit att förenas i ambitionen att för medborgarna och omvärlden mörklägga verkligheten bakom sådant som 'bakgrundskrafter' av det ena eller andra slaget haft och har intresse av att inte låta nå fram till offentlighetens ljus."

Mediernas syfte är ju bland annat att hålla tummen i ögat på statsmakten, på myndigheter, på politiker och näringslivet, för att kritiskt granska och avslöja oegentligheter. Det händer ibland, men det verkar som om det allt oftare händer att samhällsavgörande områden inte tas upp till granskning. *"Den Svenska Mediacensuren"* anger ett antal sådana områden och tidskriften DSM anger många fler. Liksom andra "alternativa media". Det är verkligen oroande om media själva, som Gillberg skriver, censurerar sig själva, och dessutom att kriterierna för denna censur inte är offentliga för allmänheten.

Journalistförbundet skriver på sin hemsida: ”En journalist tål att granskas”. Journalisternas yrkesetik beskrivs som ”levande”. Under rubriken *Trovärdighet och förtroende*, skriver man:

”En stark journalistisk integritet är avgörande för trovärdigheten. Möjligheten att granska journalister och de arbetsmetoder som används är viktig för att stärka allmänhetens förtroende för journalister och journalistiken. Om någon, vem som helst, anser att en journalist brutit mot någon av de etiska yrkesreglerna kan detta anmälas till Yrkesetiska nämnden.”

I de etiska yrkesreglerna anges i punkt 3 följande:

3. Ge inte efter för påtryckningar från utomstående i avsikt att hindra eller inskränka berättigad publicitet.

Gillberg refererar till den märkliga devisen på Uppsala universitet: ”Att tänka fritt är stort, men att tänka rätt är större.” Vadå rätt? Vem ska avgöra vem som tänker rätt? Storebror? Gillberg reflekterar över om denna devis alltmer har börjat genomsyra det svenska åsiktsklimatet. Tystnadens kultur breder ut sig alltmer, både på arbetsplatser och i samhället i övrigt. Visselblåsare kriminaliseras i andra länder. När kommer det att hända i Sverige? Eller händer det redan? Utan att vi får veta?

Academia Libramentum

Jag vill avsluta med att berätta om det förslag som Jan Gillberg tar upp i förordet och som jag sympatiserar med. Han menar att man borde bilda ett ”*Academia Libramentum – en akademi för motviktstänkande.*” Den vill jag delta i.

Det är hög tid att frigöra ordet och det kreativa, innovativa tänkandet, att frigöra medborgarnas mod och lust att kritiskt granska, undersöka och komma med förändrings- och utvecklingsförslag. Det är hög tid att stärka medborgarna så att alla vågar och orkar bli visselblåsare och få samhällets stöd och uppmuntran för det. Vi måste våga bryta tystnadens kultur!

Sanningen är som ljuset.
Där den sprider sig viker mörkret.
Därför är sanningen mörkrets
fiende nr1.
I kampen mot sanningen finns det
hur mycket pengar som helst.
Sanningen behöver inga miljoner.
Tids nog sprider sig sanningen.
Precis som ljuset.

Jan Gillberg

